

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

ΙΙ29 Θεωρία της Ιστορίας

Ενότητα 1- Πρόσθετο Υλικό: Εισαγωγή Ι

Αντώνης Λιάκος

Φιλοσοφική Σχολή

Τμήμα Ιστορίας - Αρχαιολογίας

«Για να καταστεί δυνατή η μετάβαση από τη γεωκεντρική στην ηλιοκεντρική κοσμολογία δεν χρειάζονταν νέες απλώς ανακαλύψεις, η σωρευτική διεύρυνση της γνώσης των αντικειμένων του ανθρώπινου στοχασμού. Χρειαζόταν προπαντός η μεγαλύτερη ικανότητα των ανθρώπων να αποστασιοποιηθούν από τον εαυτό τους μέσα από τη σκέψη τους. Ο επιστημονικός τρόπος σκέψης είναι αδύνατον να αναπτυχθεί και να γίνει κοινό κτήμα, εάν οι άνθρωποι δεν απελευθερωθούν από τον πρωτογενή αυτονόητο τρόπο, με τον οποίο στην αρχή, αστόχαστα και αυθόρμητα, προσπαθούν να κατανοήσουν τις εμπειρίες τους».

Norbert Elias, Η εξέλιξη του πολιτισμού.

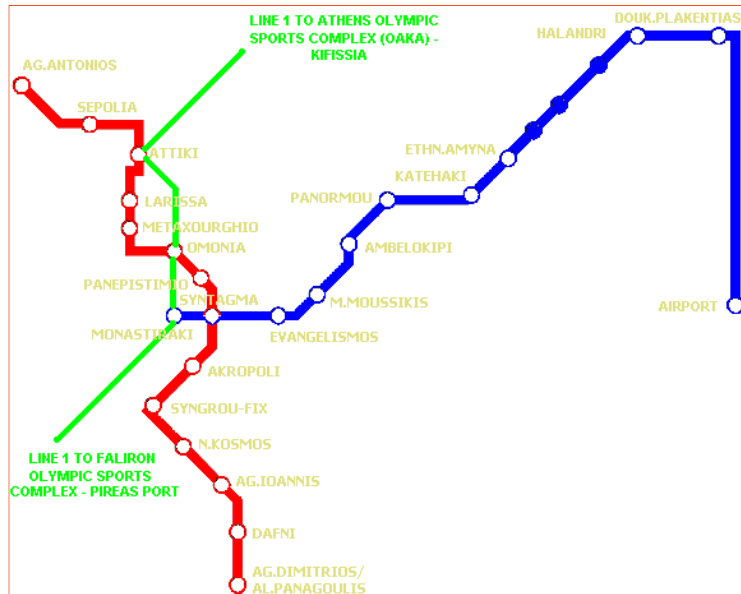
Το παρελθόν των ιστορικών είναι ένα επιλεκτικό παρελθόν

- Η ελληνική ιστορία και η τρέχουσα οικονομική κρίση.
- Τα αφηγήματα της Κρίσης.

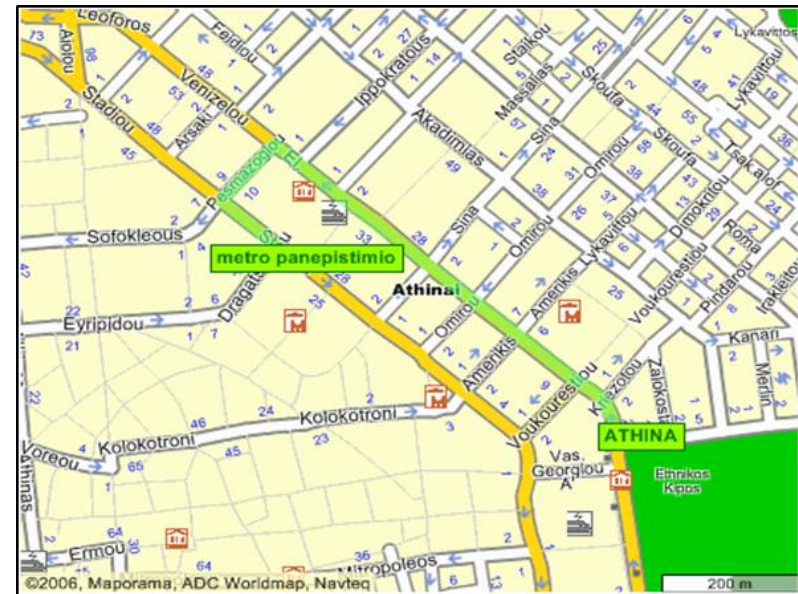

Παράδειγμα επιλεκτικότητας στον χώρο και στον χρόνο

Εικόνα 1.

Εικόνα 2.

Εικόνα 3.

Χρονολογικός ‘χάρτης’. Ο «κανόνας» της Ολλανδικής Ιστορίας.

Μορφές των σχέσεων με το παρελθόν 1

- **Μορφές κληρονομικότητας (ιδιοκτησία, γλώσσα, δίκαιο, αποζημίωση περιουσιών, επιστροφή προσφύγων κ.λπ).**
- Μνήμη και Αναμνήσεις.
- Μύθοι.
- Παράδοση.
- **Μνημεία και ιστορικοί τόποι.**
- Τέχνη (λογοτεχνία, έπος, δημοτικό τραγούδι, εικαστικές τέχνες, κινηματογράφος).
- Ψυχανάλυση (τραύμα, απώθηση).
- Τουρισμός.

Μορφές των σχέσεων με το παρελθόν 2

- Ζούμε εντός των συνεπειών των πράξεων του παρελθόντος. Κατά κάποιο τρόπο είμαστε κληρονόμοι ακόμη και κληρονομιών που θα θέλαμε να αποποιηθούμε, αδικιών που έχουν διαπράξει γενεές προηγούμενες, για τις οποίες εμείς δεν φέρουμε ευθύνη, απολαμβάνουμε όμως τα κεκτημένα. Π.χ. η Ευρώπη και η αποικιοκρατία.
- Τα διλήμματα.

Η χρησιμότητα του παρελθόντος

- Η μνήμη σβήνει όταν δεν εξυπηρετεί λειτουργικές ανάγκες. Θυμόμαστε τους γονείς και τους παππούδες μας όσο τους χρειαζόμαστε. Δεν θυμόμαστε. Όμως τους δικούς τους γιατί αυτή η μνήμη δεν μας εξυπηρετεί. Στις ελάχιστες περιπτώσεις που τους θυμόμαστε είναι γιατί η μνήμη τους μας χρειάζεται για συγκεκριμένο λόγο (λ.χ. αριστοκράτες-γενεαλογικό δένδρο).
- Αυτή η έλλειψη λειτουργικότητας της μνήμης είναι υπεύθυνη για την σταδιακή απώλειά της.

Φρειδερίκος Νίτσε: Ιστορία και ζωή (1873-76)

- Κάθε άνθρωπος και κάθε λαός χρειάζεται ανάλογα με τους στόχους, τις δυνάμεις και τις ανάγκες του μια ορισμένη γνώση του παρελθόντος, άλλοτε ως μνημειακή, άλλοτε ως αρχαιολάτρη, και άλλοτε ως κριτική ιστορία
- Σε όλες τις εποχές η γνώση του παρελθόντος ήταν κάτι επιθυμητό μόνο εφόσον εξυπηρετούσε το μέλλον και το παρόν.

Τέλος

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Έχουν προηγηθεί οι κάτωθι εκδόσεις:

- Έκδοση διαθέσιμη εδώ. <http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH240>

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών 2014. Κώστας Γαγανάκης. «Μάθημα: ΙΙ29 Θεωρία της Ιστορίας. Ενότητα: Πρόσθετο Υλικό-Εισαγωγή Ι». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://opencourses.uoa.gr/courses/ARCH9>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (1/2)

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (2/2)

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Πίνακες

